

Barcelona Suites

Onze contes

Univers |

Barcelona Suites

Barcelona Suites

Xavier Bosch
Roc Casagran
Natàlia Cerezo
Empar Moliner
Jordi Nopca
Sergi Pàmies
Adrià Pujol Cruells
Jordi Puntí
Clara Queraltó
Llucia Ramis
Sílvia Soler

Univers |

Primera edició: maig del 2019

Disseny de la col·lecció: Enric Jardí

Imatge de la coberta: Ignasi Font

© 2019 Xavier Bosch; Roc Casagran; Natàlia Cerezo; Empar Moliner; Jordi Nopca; Sergi Pàmies; Adrià Pujol Cruells; Jordi Puntí; Clara Queraltó; Lluïcia Ramir; Sílvia Soler

Direcció editorial: Ester Pujol

© 2019 Univers per l'edició en llengua catalana

Univers és un segell de Grup Enciclopèdia

Josep Pla, 95

08019 Barcelona

Imprès a Egedsa

Dipòsit legal: B-5.168-2019

Imprès a la UE

ISBN: 978-84-17868-00-0

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra queda rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

Índex

<i>Nota editorial</i>	9
<i>Ciutat oblidada</i>	13
Xavier Bosch	
<i>Plàstic per reciclar</i>	27
Roc Casagran	
<i>L'Atlàntida</i>	39
Natàlia Cerezo	
<i>Dona i Ciutat</i>	49
Empar Moliner	
<i>Ha arribat l'hora de creure en tu</i>	59
Jordi Nopca	
<i>Carta al fill</i>	81
Sergi Pàmies	
<i>A l'ull de l'huracà</i>	89
Adrià Pujol Cruells	
<i>La vigilància de l'art contemporani</i>	101
Jordi Puntí	

<i>A ciutat</i>	119
Clara Queraltó	
<i>L'hotel de Santa Anna</i>	131
Llúcia Ramis	
<i>Xiscles i plomes</i>	145
Sílvia Soler	

Nota editorial

Com el famós «Ceci n'est pas une pipe» de Magritte, això no és pas una antologia.

L'Enciclopèdia diu que, en música, la suite és una «composició instrumental formada per una successió de diverses peces —normalment, de característiques contrastades però en la mateixa tonalitat— concebuda per a ser interpretada íntegrament i en l'ordre donat». També fa referència a l'habitació d'un hotel, una talaia privilegiada des d'on podem observar la ciutat. Aquest llibre no és ni una antologia ni òbviament una obra musical, és un recull de contes escrits per onze de les nostres veus contemporànies més rellevants. Ordenats per ordre alfabètic, hi trobareu Xavier Bosch, Roc Casagran, Natàlia Cerezo, Empar Moliner, Jordi Nopca, Sergi Pàmies, Adrià Pujol Cruells, Jordi Puntí, Clara Queraltó, Lluïcia Ramis i Sílvia Soler. Hi ha onze autors i n'hi voldríem més, perquè molts són els que ens fascinen: us oferim, doncs, un tast divers de la literatura que ens agrada.

Amb aquest volum estrenem segell: Univers, un nom que vol agafar el testimoni agosarat i alhora homenatjar la mítica «Biblioteca Univers» que Carles Soldevila va dirigir abans de la guerra des de la Llibreria Catalònia amb Antoni López-Llausàs com a editor i on van conuiu traduccions

i autors catalans, agermanant, per exemple, Voltaire amb Prudenci Bertrana.

La nostra intenció és, també, publicar llibres d'aquí cap al món i del món cap a Catalunya, i per això volem batejar aquesta iniciativa amb uns relats de ficció com els que aplega *Barcelona Suites*. El títol pren el nom de la ciutat que li fa d'escenari, de teló de fons i de personatge. És la tonalitat que actua de fil conductor de les peces contrastades. La capital del nostre Univers.

E.P.
Maig del 2019

Ha arribat l'hora de creure en tu

Jordi Nopca

«Ens sembla que tastem futur».

Gabriel Ferrater

Es diu Armand Clarà i des de la llunyana adolescència està convençut que té ànima de poeta, però no s'ha posat a escriure versos de debò fins aquest any. Va ser poc després de perdre l'última feina. La funcionària que li va confirmar que tindria un any i mig d'atur li va donar la primera idea per a un sonet quan li va fer saber que tenia el bigoti brut d'escuma —acabava de prendre un tallat.

—És millor tenir brut el bigoti que el cervell. Entén el que vull dir, oi?

Ell va fer que sí amb el cap: aquella dona acabava de des-tapar la seva autèntica vocació.

A casa, mentre l'Íngrid, la seva filla gran, escoltava trap a tota pastilla a l'habitació —els plats de ceràmica del passadís fimbrejaven— va escriure el primer quartet del poema. La noia va trobar el pare concentrat a la taula del despatx, i com que no va contestar ni a la primera ni a la segona va haver d'insistir.

—T'ha agafat un txungo o què, papi?

—En-encara n-no —va contestar.

L'Armand va saber callar a temps que acabava d'escriure quatre hendecasíl·labs i que se sentia «meravellosament bé», paraules que hauria utilitzat si hagués estat a la consulta de la psicòloga, la doctora Cullell. Quan la va visitar al cap d'uns dies i va deixar anar la notícia, ella li va dedicar una llarga mirada en què la pena va donar pas a l'angúnia i, poc després, aquesta va virar cap a la superioritat. Per fi coneixia una feblesa íntima d'aquell home que havia venut enciclopèdies casa per casa abans d'entrar en una gran botiga d'informàtica, electrodomèstics i telefonia a La Maquinista, on havia endossat, amb una franquesa variable, centenars d'ordinadors durant els últims deu anys. El pacient sabia quina era la cara més amable que podia oferir; el seu discurs, per tant, pendolejava de la llagoteria a la seducció amb una complaença que a vegades es feia difícil de tolerar. Ho havia practicat durant tota la seva vida laboral. També a la consulta de la doctora Cullell.

—Me'l deixaria llegir, aquest poema que diu que ha escrit?

—De cap manera. Almenys de moment.

—És un poema crític amb vostè mateix?

—Suposo que sí. Però aquest no és el motiu pel qual no l'hi ensenyo.

—I llavors?

—No l'hi ensenyo perquè hi surt vostè.

Amb aquesta mentida, l'Armand es va estalviar qualsevol explicació. A casa tampoc va dir res del seu nou hàbit: escrivia mentre les nenes eren a l'institut i la dona, l'Àgata, treballava —es guanyava la vida com a secretària d'un dermatòleg octogenari que es resistia a cedir la consulta al gendre—. No tenia tant de temps com a simple vista podia semblar, perquè dilluns, dimecres i divendres passava gran part del matí a la

residència on vivia la seva mare, l'Enriqueta, des de feia tres anys. Els dimarts anava al gimnàs a nedar. Els dijous era dia d'anar a comprar al mercat i al súper. Per sort, les dues hores de després de dinar no els hi treia ningú. Amb l'objectiu de no adormir-se al sofà, l'Armand prenia dos cafès i s'asseia a l'escriptori, disposat a deixar brollar de dins seu el proper poema. No era fàcil, però amb una mica de disciplina va anar millorant, i al cap de sis mesos d'estar a l'atur va posar punt final al primer llibre, *Genolls pelats*. La sensació era estranya. Sabia que aquell era un dia important per a ell, però no va atrevir-se a compartir la seva alegria —més aviat el motiu pel qual se sentia tan satisfet— amb l'Àgata.

Aquell cap de setmana va quedar amb en Salvi i l'Arturo per veure el Barça. A la mitja part va estar temptat de sincerar-se.

—Us he de dir una cosa —va començar, però els ulls d'inquietud dels seus dos amics no li van permetre anar cap a on tenia pensat—: estic pensant, i us ho dic en sèrio, que hauria de trucar el Xavi perquè em doni més detalls sobre Best Life. Pot ser una bona manera de guanyar uns calerons extra.

«La' gitana' dando palma', a yeli. Toda' andamo' con la' chanccla', en keli. Nel microonda' hay palomita', 'na peli. Ponemono' pretty, when yu wan I'm reddy». L'Armand estava tip de la música que escoltava l'Ingrid. Les veus drogades —o amb poques llums— del cor de cantants travessaven les parets del pis i ressonaven a dins del despatx, fins i tot quan tenia la porta tancada per aïllar-se del soroll, com era el cas. Buscava en una pàgina de la Generalitat a quin certamen podia presentar el seu llibre. S'hi va estar una bona estona, fins que va trobar el premi Gabriel Ferrater de Sant Cugat. Des que havia llegit *Les dones i els dies* d'adolescent no havia deixat de

tornar-hi. Se sabia vint-i-sis versos seguits d'«In memoriam» —que començaven amb «A les primeres cases, vam trobar / una pastisseria oberta»— i quan es va casar amb l'Àgata va recitar, enmig d'un silenci on el respecte es trenava amb la incomprensió, «Diumenge». Així d'íntima era la relació de l'Armand amb Ferrater: superava, de llarg, els vincles amb Szymborska, Vinyoli i Sexton, tres dels seus autors predilectes per motius que si hagués hagut d'exposar verbalment al davant d'un tribunal format només per crítics literaris hauria resumit en *autenticitat i transparència*. L'Armand mai no havia oblidat, encara que no en fes bandera —com podia presumir d'una coincidència com aquella?— que Gabriel Ferrater s'havia suïcidat el 27 d'abril de 1972, un any abans exacte que arribés al món. Va ser la combinació entre l'afinitat literària i la numerologia que el va encoratjar a provar sort al premi. Quan va baixar del seu núvol d'il·lusions es va adonar que l'Íngrid havia aturat la música. A la cuina va llegir la nota que li havia deixat: «He kedat amb la Carol per 'nar a comprar unes trainers». En l'ús d'aquell apòstrof hi va veure voluntat d'estil —i li va agradar.

Portava sis exemplars relligats del seu llibre, *Genolls pelats*, a dins de la motxilla. Esperava que li toqués el torn al registre de l'ajuntament de Sant Cugat, una sala prou espaiosa perquè els homes i les dones que feien cua no sentissin l'angúnia de l'espera. També l'expressió dels funcionaris semblava més relaxada que les que l'Armand recordava de les oficines municipals barcelonines. La que li pertocava per districte, situada al carrer Lepant, li feia pensar en l'entrada en un món devastat en part per l'expansió malaltissa de la burocràcia. La de Sant Andreu, que li quedava a prop de La Maquinista,

l'exasperava tot i les intervencions arquitectòniques recents: hi arribava escopetejat, perquè acabava de sortir de la botiga on treballava, i en marxava també a la velocitat de la llum, propulsat cap al taulell on feia estona que hauria d'haver tornat.

Una funcionària el va atendre amb un respecte que el va esperonar a demanar-li si s'havia presentat gaire gent al premi.

—De moment, no. Està de sort. Potser guanya.

—Vaig perdre la feina fa uns mesos —va afegir: aquelles darreres setmanes, la doctora Cullell insistia perquè fos més obert amb els altres, sobretot amb els desconeguts—. No es preocupi, no l'hi dic perquè tingui llàstima de mi.

La funcionària va arquejar una cella.

—He escrit aquests poemes mentre era a l'atur.

Ella va frenar un «enhorabona» sarcàstic a temps, però va fer un cop d'ull a la sala per si de cop i volta s'havia omplert de santcugatencs que necessitaven resoldre amb urgència qualsevol petitesa.

—Em sap greu haver-la entretingut —va dir, conscient que se'l volia treure de sobre.

—*Genolls pelats*, de... Ventura Bach.

—Pseudònim.

—Com diu?

—Ventura Bach és el pseudònim que he fet servir pel premi. El meu nom real és a dins de la plica que li he donat.

No tenia cap sentit allargar més aquella conversa. L'Armand es va acomiadar de la funcionària i va caminar cap al Mesón, el restaurant on Ferrater havia passat tantes tardes i nits, guanyant-se la simpatia de bona part dels parroquians, encara que se les havia tingut amb més d'un, de dos i de deu, sobretot aquells dies en què l'alcohol li reescalfava massa les idees. Això explicava algun reportatge publicat anys enrere.

Va trobar el local sense gaires complicacions, però estava tancat perquè era dimarts, únic dia de descans setmanal.

—Mal averany —va dir.

Se'n va anar cap a l'estació de ferrocarrils, i mentre esperava el proper tren cap a Barcelona va llegir un dels seus poemes preferits de *Les dones i els dies*, «Estiu». Hi havia algun vers que mai havia aconseguit desentrellar: «S'emparra a un cos pel bolc d'un camí fondo». Un traductor suaria tinta per versionar-lo amb el mateix ritme i conservant-ne l'enigmàtic significat. L'Armand era l'únic que llegia un llibre a l'andana. Quants dels altres usuaris devien conèixer Ferrater? Potser, amb sort, els més joves n'havien sentit a parlar en alguna classe de literatura a l'institut. Tot i l'experiència decebedora amb les filles, confiava més en les noves generacions que en la coetània i la precedent.

Una tarda va rebre la visita d'en Xavi acompanyat d'un venedor de Best Life, l'Héctor José, que li va fer cinc cèntims —carregats de perífrasis— sobre les virtuts de l'empresa que representava. Abans de començar a col·laborar amb ells, el convidava a provar durant un mes sencer tres dels productes estrella de la casa: les barretes energètiques, el concentrat de te Best Herbal Aloe i la pols àuria per fabricar uns batuts de vainilla «deliciosos». L'Héctor José tenia una mirada càlida —acollidora—. Tot el que deia semblava néixer en un punt lluminós del centre del seu pit, aquell vèrtex on es concentren la sinceritat i les bones intencions. Va assegurar que es guanyava la vida millor que en qualsevol de les feines que havia provat des que havia arribat de Guatemala feia cinc anys. També li va prometre que s'havia aprimat deu quilos.

—*Este pendejo de aquí era yo antes de Best Life.*

Li va ensenyar una foto d'ell en un xiringuito al costat de la platja. Se'l veia, sens dubte, més gras. També desmillorat: bosses sota els ulls, un afaitat precari, un tall de cabells massa curt que li esferificava la testa.

L'Armand va aprovar els canvis amb un gest sec. Va frenar en Xavi, que ja treia el mòbil per mostrar-li com s'havia transformat des que estava a dieta. Al costat d'aquells dos homes reciclats se sentia com un cetaci observat per centenars d'espectadors en un aquari: quina seria la propera acrobàcia maldestra que els *regalaria*? Si no hagués entregat el poemari al certamen, hauria escrit una última tirallonga demolidora de versos al voltant de la decadència de la carn.

—*Basta un poco de constancia para conseguir grandes resultados* —va continuar l'Héctor José. Com que en Xavi i l'Armand se'l miraven amb ganes de més aforismes, en va deixar un altre—: *Ha llegado la hora de creer en usted, señor...* —Va mirar el full on tenia el seu nom i cognoms apuntat. Llavors va dir—: *Clara*.

I l'Armand va estar a punt de corregir-lo, perquè havia oblidat l'accent a la segona 'a', però el va perdonar perquè el visitant havia dit aquella última paraula amb tendresa.

Va comprar els tres productes que li va oferir, amb la promesa que en una segona visita portaria més material perquè l'adquirís a un preu especial i el pogués revendre. Gràcies a Best Life, aviat podria guanyar uns diners extra que no li anirien gens malament. Tenia encara tretze mesos d'atur, no pensava perdonar-ne ni un.

—Ha arribat l'hora de creure en tu —va insistir el seu amic quan es van quedar sols.

En Xavi era, sens dubte, d'una matusseria superior a la del company guatemalenc, però va ser ell qui li va preparar el primer batut de vainilla. Tenia un regust medicinal

agradable: a l'Armand li va semblar que estava tastant el seu futur. Mentre se l'acabava, el seu amic li va resumir quins canvis havia de fer en l'alimentació a partir de llavors. Eren petits sacrificis. En trauria rèdits estratosfèrics.

—D'aquí a un mes seràs un home nou, ja ho veuràs.

Han passat seixanta dies des de llavors. Cada dia, l'Armand dedica un parell d'hores a propagar el missatge de Best Life. Ha aconseguit aprimar-se quatre quilos i dos-cents grams. L'Àgata no només ha valorat positivament que estigui a dieta, sinó que s'hi ha sumat: podríem dir que ella va ser la seva primera clienta, si no fos que els diners de la dona surten del mateix compte corrent que els d'ell. La filla gran, l'Íngrid, ha descobert Becky G i no pot parar d'escoltar-la: «*No' quedamo' en la cama, sin pijama, sin pijama*», canta, secundada per un ritme que s'enganxa a les orelles de l'Armand amb la textura i el color d'una piruleta. La filla petita, l'Estela, continua sent menys que un personatge secundari.

El termini per presentar-se al premi Gabriel Ferrater es va exhaurir fa un mes i mig. L'ajuntament ha d'haver enviat els seus exemplars —i els dels contrincants— a cadascun dels membres del jurat. N'ha llegit els currículums per internet. També les entrevistes que se'ls ha fet, perquè hi ha quatre poetes (tres homes i una dona) i un periodista (home) que l'any passat va publicar un llibre de contes. Els imagina començant *Genolls pelats*, de Ventura Bach, i sorprenent-se per la gosadia dels poemes, majoritàriament en decasíl·labs no rimats, fet que els porta fins a un buscador online. Igual que ell, troben que aquell desconegut té perfil a Facebook. Es resisteixen a entrar-hi, però acaben sucumbint a la temptació: la foto de perfil de Ventura Bach és un cistell ple de bolets,

al mur hi té penjades diverses notícies sobre política —els pressupostos, els presos del penúltim govern català, la independència—. L'existència d'aquest home el pot desafavorir, pensa l'Armand, sobretot si un pobre boletaire ha de competir contra un poeta amb trajectòria que s'hagi presentat sense la màscara del pseudònim. *Genolls pelats* podria haver estat inspirat per un seguit de sortides a la muntanya, perseguint rovellons, pinetells, camagroc i ceps.

L'obsessió creixent pel possible fracàs del llibre, magnificat per la gana que passa a causa dels productes de Best Life, han anat torpedinant l'autoestima de l'Armand. Sap que té ànima de poeta, d'això no en té cap dubte; què passarà, però, quan *Genolls pelats* no guanyi el premi Gabriel Ferrater? Cada hipòtesi que li ve al cap l'enfonsa una mica més.

—Què et passa, 'Mando? —li diu en Salvi o l'Arturo mentre miren el Barça—. Et veig moix.

Ell desvia la vista cap a la pantalla abans de fer un comentari sobre algun jugador. Els amics s'obliden del seu decandiment: el futbol passa per davant de tot.

—Segur que no té ganes d'afegir res més? —li demana la doctora Cullell.

L'Armand diu que no. La psicòloga no ha de saber res dels altres poemes que ha escrit. Exigiria llegir-los i seria terrible que s'hi trobés —sempre que fos una lectora tan atenta com prometia.

—A vegades, seure a taula amb tu és com si fossis una cadira. Hi ets però no bades boca —es queixa la dona.

—Deixa'l, mama, està empanat i prou —diu l'Ingrid—. Algun dia tornarà de la lluna.

L'Estela calla.

Tampoc elles saben res d'aquella faceta quasi secreta de l'Armand: ni dels centenars de versos decasíl·labs que ha escrit

ni de l'atreviment de presentar-se a un premi literari de les dimensions del Gabriel Ferrater, que amb 8.530 euros —una xifra poc habitual, una combinació de números curiosa— és la recompensa més alta per a un llibre de poemes a les lletres catalanes.

Només hi ha una persona de l'entorn de l'Armand que estigui assabentada del seu vessant artístic, i és precisament cap a ella que es dirigeix a pas ràpid i amb una sobredosi de concentrat de te Best Herbal Aloe. El poeta necessita fer una consulta urgent a la seva mare, Enriqueta Llavari i Faura —aquests són el nom i cognoms que porta escrits a la cadira de rodes i a cadascuna de les peces de roba, perquè el servei de bugaderia no les confongui amb les de cap altre resident—. És un fill atent: la visita tres cops entre setmana i un quart en dissabte o diumenge. Encara que la seva mobilitat s'ha anat reduint en els darrers anys, les converses amb l'Enriqueta no han perdut ni una mica d'intensitat, perquè «*la señora Lavari*», tal com la coneixen al centre, té opinions per a tot i, en general, són d'una contundència lacerant. Aquests últims mesos, l'Armand ha fet servir la mare de conillet d'Índies per provar l'efectivitat dels seus versos. L'Enriqueta Llavari i Faura havia estat una bona lectora de poesia i de novel·la durant els anys que va treballar de bidell en un institut, però també després de jubilar-se, fins que la vista li havia començat a fallar. Es permetia recomanar-li petits retocs que en gran part dels casos milloraven els poemes. A canvi, el fill s'havia de deixar tirar les cartes i aguantar un seguit de recomanacions sobre el seu futur, acompanyades d'advertències sobre la salut.

—Vigila una mica amb el menjar, nen. El vuit d'espases no porta res de bo.

La dieta de Best Life no havia neutralitzat aquesta carta, i encara apareixia sovint en els diagnòstics esotèrics de la mare.

A vegades anava a pitjor: li sortia el nou o el deu d'espases, cosa que encara alarmava més la dona.

—A aquest pas no arribaràs a la jubilació.

—De moment estic a l'atur —responia ell.

—Quin 'artur'? Si no parles clar, nen, és impossible que ens entenguem.

Avui és el dia que l'Armand està disposat a reclamar un servei extra de la mare. Abans d'anar a la residència ha passat pel pis buit d'ella, al carrer de les Tres Senyores. S'ha enfilat a l'altell per trobar el maletí indispensable per fer «la prova». Mentre el pescava estirant un braç fins al límit de les seves possibilitats ha recordat el pare baixant-li jocs de taula des d'allà dalt, l'home en bata i els mitjons al garró, mostrant-li un centímetre de cama peluda quan els camals dels pantalons se li enfilaven per culpa de l'esforç. No ha arribat a l'extrem de dir «papa» en veu alta, com ha fet en anteriors ocasions, però sí que ha recordat un fragment d'un dels poemes de *Genolls pelats* on apareix, amb vocació d'homenatge: «Cal admetre que paties per tot, / vas ser un home del teu temps, sense sort». Ha acabat traient el maletí de l'altell d'una revolada. Llavors ha fugit del pis sense ni tan sols anar a fer un riu. És per aquest motiu que ara, abans de pujar a la tercera planta i abraçar la mare, entra en un dels lavabos que utilitzen els residents —sempre estan fets un desastre— i orina concentrant-se en no esquitxar la tapa ni embrutar el terra.

—Hola, mama. Com et trobes? —diu al cap d'un parell de minuts, agenollat al davant de la cadira de rodes.

Ella fa cara de no entendre'l, però dona una resposta convincent.

—Feta una coca. He dormit malament i tinc mal de cap. També em fa mal l'esquena. Em sembla que he fet un mal gesto mentre em rentava la mucama dels matins.

—Has de dir-li mucama? És de molt mal gust.

—No he dit res que no sigui veritat.

L'Armand triga uns minuts a asserenar la mare. Quan ja han passat revista a les dolències del dia i ha criticat gran part del personal de la residència —també un parell de companyes de planta, la senyora Hurtado i la senyora Torrecillas, amb qui fins ara tenia una relació força respectuosa—, el fill treu el tauler de fusta i el punter del maletí.

—Mira, mama —diu, col·locant-li els dos estris a la falda.

—D'on ha sortit, això?

—Em vas demanar que t'ho portés de casa. No te'n recordes?

És cert que l'Enriqueta feia mesos que reclamava el maletí per poder contactar amb el seu marit, Tomàs Clarà Juanola, i amb una llista inacabable de familiars, amics i coneguts morts. El seu fill sempre s'hi havia negat, entre altres motius perquè creia que una sessió d'ouija a la residència podia ser motiu d'expulsió del centre.

—Deies que contactar amb el més-enllà anava contra les normes.

—Hi deu anar.

—Llavors, per què has canviat d'opinió?

—Necessito que em facis un favor. I només tu em pots ajudar.

L'Enriqueta somriu amb un punt de malícia. De quina manera pot donar un cop de mà al seu estimadíssim fill únic? Li encanta ser-li imprescindible. En un altre context —si tingués un control més estricte sobre les emocions, com abans d'entrar a la residència— el faria patir una mica, perquè abans de donar-li el que vol potser hauria de negociar a canvi de què hauria de cedir els seus poders, però té tantes ganes de notar l'electricitat del món dels morts que l'únic

que li demana és que li expliqui què necessita. I a qui ha de cridar. L'Armand li recorda que s'ha presentat a un premi de poesia amb el llibre que li ha anat llegint per fascicles des que es va quedar sense feina. No triga a reconèixer, amb la vista fixa al ficus de sota la finestra, que a mesura que s'acosta la data del veredicte del jurat els seus nervis van augmentant, i ha arribat un punt en què l'única manera que se li acut per saber si triomfarà o no és *contactar* amb Gabriel Ferrater.

—Això que vols és complicat —diu l'Enriqueta—. Per començar, necessitaríem algun objecte que el difunt s'estimés.

L'Armand obre la cartera i en treu un exemplar de la primera edició de *Les dones i els dies*. Li ha costat un ull de la cara, però a la primera pàgina hi ha una dedicatòria del poeta a un narrador de tercera fila, Josep Maria Cabanillas. La família s'havia tret de sobre la biblioteca personal poc després que morís, sense donar cap valor als volums dedicats —un dels grans fracassos de Cabanillas havia estat la incapacitat de transmetre l'amor pels llibres a la seva descendència.

—Ara necessito que vagis a cridar la Josefina, nen.

—Preferiria no involucrar a tercers.

—No tenim escapatòria. Hi ha d'haver algú que prengui nota i hauria de ser una persona de confiança.

El pla perfecte de l'Armand s'acaba d'esquerdar. Estava convençut que si insistia molt la mare no diria res de la sessió d'espiritisme a ningú, però la situació canviava si apareixia una altra resident. ¿La senyora Josefina era la que el mirava fixament i havia après a desencaixar la dentadura per sota, traient-la cap enfora, com un monstre abissal? L'Armand ho sabrà de seguida, perquè ja és darrere la porta entreoberta de l'habitació i la crida, però com que la dona té la tele a tota pastilla i està gairebé sorda no el sent. Se li acaba plantant al costat.

—Senyora Josefina —diu.

Quan aconsegeix que desviï l'atenció de la pantalla, el mira uns segons amb cara de pocs amics.

—Carlos. Tens la teva pobra mare abandonada. Et penses que soc una bèstia o què?

Està a punt de desencaixar la dentadura per sota. L'Armand s'adona que està fent pressió amb la llengua a les genives, però avui, potser perquè no fa tant que li han enganxat la pròtesi amb cola —i si fan servir aquella marca ultraresistent que anuncien a la tele?—, no se'n surt. El joc deixa de tenir gràcia al cap d'uns segons. Torna a mirar fixament el visitant, esperant que passi alguna cosa.

—T'he vingut a buscar —diu el fals fill—. La senyora Enriqueta vol parlar amb tu.

—L'Enriqueta no és cap «senyora». L'altre dia es va refregar amb en Cinto al menjador. Vegila amb qui et barreges, Carlos, aquella pepa no és una bona companyia.

—No soc el seu fill.

—Tant me fot.

Un cop entren a l'habitació de l'Enriqueta, la senyora Josefina talla en sec la història sobre ella i en Cinto, que havia treballat en un mercant i havia conegut «dones de totes les races» i homes «de la pitjor calanya». L'Armand veu el tauler, el punter de fusta i el llibre de Gabriel Ferrater col·locats a la petita taula circular on, fins fa poc, la mare hi tenia un gerro buit. No sap com s'ho ha fet, però el gerro ara és a terra, al costat del ficus. La dona se'ls mira contenta. Si sabés que la seva amiga malparlava d'ella abans d'entrar als seus dominis no li faria tantes festes.

—Armand, necessito un últim favor —diu l'Enriqueta—. Ves al calaix de la tauleta de nit i treu-ne dues espelmes que hi tinc, i també aquella llibreteta de tapes negres i el bolígraf.

Porta les espelmes aquí a la taula i les encens. Molt bé. I ara abaixa la persiana. Ens hem de quedar a les fosques.

—De què va, tot això? —pregunta la senyora Josefina—. És una festa sorpresa o què?

—Més o menys. Avui rebrem un convidat molt especial —respon l'Enriqueta.

La seva veu es comença a assemblar a la de les mèdiums televisives. Durant els següents minuts dona instruccions a l'amiga, que està encantada de presenciar un espectacle que inclogui fantasmes, i també a l'Armand. Tots tres s'agafen de les mans al voltant de la taula durant uns segons en què l'Enriqueta invoca l'ànima de l'autor de *Les dones i els dies* amb paraules d'una solemnitat quasi paròdica. La llum de les espelmes tremola, sense arribar a apagar-se: és ben bé com aquella vegada en què anys enrere van contactar amb l'avi Miquel per dir-li que el trobaven tant a faltar i ell només volia parlar de les taronges i els albercocs que havia menjat de petit.

—Em sembla que ja el tenim aquí —murmura.

La senyora Josefina té la boca entreoberta, però no diu res. L'Armand tampoc: sap que ha d'esperar que la mare contacti amb la presència que comença a enrarir l'ambient de l'habitació. El punter es comença a carregar d'energia, o això sembla.

—Esperit —diu l'Enriqueta—. Necessito que ens confirmis que ets aquí entre nosaltres.

Com que la resposta triga a arribar, afegeix, a un volum més baix:

—Ens entendrà en català, oi?

—Mama, el seu llibre es diu *Les dones i els dies* —respon l'Armand, avergonyit—. És un dels poetes més importants del país.

El punter tremola una mica i arrossega els dits de mare i fill cap a la lletra essa. Després d'una petita pausa puja fins a la i.

—«Sí»! —crida la senyora Josefina—. Cal que ho apunti a la llibreta?

—Només els missatges llargs, com havíem quedat.

L'Armand trasllada en veu baixa la primera pregunta a la mare. Ella la declama probablement amb massa èmfasi. També s'atreveix a tutejar el visitant.

—Ets «el poeta» que esperàvem?

El punter es desplaça en direcció cap a la essa, però abans d'arribar-hi vira cap a la ena, s'hi atura un moment i tot seguit s'instal·la al damunt de la o.

—No és ell —diu la senyora Josefina.

—Ja ho hem entès —replica l'Enriqueta.

—Potser sí que ho és —aventura l'Armand—. Ferrater va deixar d'escriure poesia durant els últims anys de la seva vida. És possible que sigui una resposta trampa. Per què no li demanes si és l'autor de *Les dones i els dies*?

La mare obeeix, però el punter no es mou, ni tan sols quan repeteix la pregunta.

—Encara no sé de què va tota aquesta història —es queixa la senyora Josefina—. Quina importància tenen, els poetes?

—Una altra pregunta —diu la mare—. Va, fill, espavila't, que em sembla que l'estem perdent.

—Digue-li si està disposat a ajudar-me.

Aquesta petició sí que mereix una resposta —i a més, positiva—. L'Armand, que sap que ha d'anar per feina, pregunta si guanyarà el premi. El punter s'activa a una velocitat notable i arrossega els dits d'una banda a l'altra, aturant-se en una desena de lletres que, per sort, la senyora Josefina ha anat anotant a la llibreta.

—«Qun... premi»? —llegeix—. Potser m'hi deixat alguna lletra.

—Vol dir «quin premi». Josefa, estigues més al cas, que no tenim tot el dia.

La conversa amb l'esperit deriva cap al malentès. L'Armand vol saber si li ha agradat el seu llibre, i la resposta és: «No ho sé». Quan li pregunta per què, l'esperit continua jugant amb ell: «No sé llegir». Per què no en sap? «No en sé, i punt». L'ús correcte dels pronoms febles calma una mica l'Armand: implica que parlen amb un ésser instruït, com a mínim en gramàtica catalana, tot i que es declari incapaç de llegir. Potser es tracti de l'enèsima *boutade* ferrateriana que els arriba des de la dimensió dels morts. Mentre pensa com continuar el diàleg, el punter es mou per voluntat pròpia, construint un missatge insòlit, que la senyora Josefina desvirtua quan el llegeix en veu massa alta:

—«Us estimo molt, Enriqueta i Armand». Quina barra, es veu que jo soc transparent. Què passa, que no compto per res, jo, o què?

El punter es torna a activar, amb un prec: «Vostè calli».

—Ara em fa callar. Serà barrut!

Mare i fill es miren, sense saber-se què dir. La presència que han convocat a l'habitació ha de ser, per força, la del pare de l'Armand i difunt marit de l'Enriqueta. Havia tingut una parada al mercat de Sant Antoni tota la vida. El seu gran secret, que dissimulava gràcies als treballadors, era l'analfabetisme. Quan després de jubilar-se va voler corregir aquella mancança, li va ser impossible aprendre a llegir i a escriure. Sort en tenia de la tele i la ràdio per matar el temps. Una tarda, tornant del supermercat, la dona el va trobar mort d'un atac de cor a la butaca on seia sempre.

—Tomàs? —demana, finalment, la vídua—. Ets tu?

El punter s'arrossega amb parsimònia pel tauler de fusta, i quan passa per damunt de la lletra essa fa l'efecte que dubti

entre aturar-se o continuar. Acaba avançant fins a la ena. S'hi queda un parell de segons.

—No és ell! Com pot ser?

—Pregunta-li el nom, mama.

—Això mateix, Enriqueta. Sigui qui sigui, el fantasma només us aprecia a vosaltres.

El final de la sessió d'espiritisme s'accelera quan, després de la petició per la identitat del fantasma, el punter es torna a activar i construeix un nom compost que la senyora Josefina s'encarrega de cridar:

—Josep Lluís!

El Josep Lluís era l'últim gos que la mare havia tingut a casa, un *cocker spaniel* que van haver de sacrificar quan es va quedar cec a causa de la diabetis. Els ulls de la mare guspiregen d'emoció, però l'Armand s'ho pren com una estafa, retira la mà del punter i s'aixeca per encendre el llum.

—Es pot saber què fas? —li retreu la mare.

—S'ha acabat.

—Apaga el llum i torna a posar el dit on el tenies! Estem a punt de perdre'l! Josep Lluís, em sents, maco? No te'n vagis, encara! Queda't aquí. Sisplau. Queda't.

La senyora Josefina, que no sap qui va ser el Josep Lluís, fa cara de sorpresa: i si, rere aquest nom, s'hi amaga un amant de l'Enriqueta? Si fos el cas, seria del tot plausible que el seu fill reaccionés amb tan males maneres i demostraria, un cop més, que no és cap senyora. L'Armand li arrenca el punter de la mà. Ara agafa el tauler de fusta, que se sacseja una mica, com si estigués viu, i l'entafora a dins el maletí.

—Ja n'hi ha prou d'aquesta comèdia, mama.

Per dinar se salta la dieta de Best Life. Pren jiaozis de carn, un bol de yakisoba amb porc i verdures i tres cerveses Asahi. En comptes de postres demana un xupito de sake. Quan surt del restaurant japonès del carrer Aribau, que es troba a dues cantonades de la consulta de la doctora Cullell, nota que el cap li roda una mica.

—Avui no estic gaire bé, ho reconec —comença.

—Soc aquí per ajudar-te —diu ella: la mirada de la doctora vol ser comprensiva, però l'Armand només hi veu professionalitat, i això l'obliga a desconfiar-ne.

—Li he parlat mai del Josep Lluís?

La doctora fa que no amb el cap.

—Era el *cocker spaniel* de la meva mare. Un animal encantador. El vaig haver de portar a sacrificar quan ja era molt vellet. Recordo que el veterinari em va dir que era «un tràmit dur», però que el superaria. Es pot dir que si no fos per aquell home i per mi, el gos hauria mort plàcidament a casa.

—Hauria patit més.

—És possible. Però quan em vingués al cap no el veuria a la taula d'operacions del veterinari, a punt de rebre la injecció mortal, amb els ulls enfocats cap a mi per si m'apiadava d'ell a l'últim moment. El Josep Lluís s'havia quedat cec per culpa de la diabetis, però quan penso en el seu final el veig mirant-me *de debò*.

La veu de l'Armand tremola. D'un instant a l'altre podria començar a plorar. Potser és la catarsi que la doctora Cullell busca. Quan se n'adona s'aixeca de la cadira i surt de la consulta, deixant un rastre d'alcohol en l'aire que ella enumera amb preocupació. Aquell pacient no està bé. Per això intenta posar-s'hi en contacte per telèfon cinc minuts després que hagi marxat, i com que no respon, dona ordres a la secretària perquè vagi trucant al número del

senyor Clarà cada quart d'hora. No despenjarà el telèfon fins l'endemà al matí.

L'Armand torna cap a casa. Encara està encaboriat pensant en el pobre *cocker spaniel* de la mare. Quan entra al pis nota una pudor estranya. Al principi li sembla que ve de la cuina —potser són les escombraries—, però a mesura que avança pel passadís, l'olor de residus agònics muta cap a la bravada d'aixella i de pneumàtic.

—Marihuana —xiuxiueja, identificant la ferum amb la dels porros que fumaven alguns soldats al quarter on va fer el servei militar. Ell no l'havia arribat a provar, però aquella pestilència tan característica li havia quedat gravada a la memòria olfactiva.

Enrabiad, el pare avança cap a l'habitació de l'Íngrid —l'Estela és massa petita per fumar res—. Com més s'aproxima a la porta, la pudor és més intensa. Està preparat per escridassar la seva filla de setze anys encara que ell, aquella tarda, no sigui precisament un model de conducta pel que fa a la ingesta de substàncies alienants. A l'habitació de la *nena*, on s'hi ha fumad marihuana, aprofitant que ell tenia hora amb la doctora Cullell i hauria d'haver trigat més estona a tornar a casa, no hi ha ningú. Tampoc al lavabo.

—Íngrid?

Li sembla sentir un refrec que li arriba des de l'habitació de matrimoni. Per què té la porta tancada? Seria capaç d'estar-se grapejant amb algú? Obre sense pensar-s'ho dues vegades, disposat a resoldre el misteri, a punt també d'agafar un noi granellut per les solapes i foragitar-lo del seu llit.

—Papa? —demana la noia des de sota els llençols.

—Es pot saber què collons passa, aquí? —crida l'Armand, destapant-la d'una revolada.

La filla està vestida. Abraça el pare. Està tremolant.

—Què tens, Íngrid? M'ho vols explicar?

L'alè de porro de la noia es barreja amb els efluvis d'etanol que fugen de la boca del seu pare. L'Íngrid encara tremola mentre li explica que ha vist, reflectida a la pantalla del mòbil, la cara d'un home de cabells blancs. Camuflat rere unes ulleres de sol, el desconegut li feia saber —contrariat, i amb veu nasal— que el seu pare guanyaria el premi de poesia que portava el seu «maleït nom». Uns dies abans que es fes públic el veredict del jurat, però, l'atropellaria una camioneta.

—Se me'n va molt la pinça. Ho sento. No fumaré més maria, papa.

L'Armand continua abraçant la filla i amb una mà li fa un massatge als cabells.

—Estigues tranquil·la. Si em promets que ho deixes, no n'hi diré res a la mama.

Amb la vista busca algun suport metàl·lic on s'hi pugui reflectir la cara de l'espectre de Gabriel Ferrater. És possible que no hagi tornat cap a la dimensió dels morts. Després de les comprovacions pertinents, encara abraçat a l'Íngrid, s'adona que ha arribat tard per coincidir-hi. És tan feliç que el cor galopa dins seu a un ritme desmesurat. D'aquí a uns mesos guanyarà el premi i començarà oficialment la carrera literària en què somiava des de petit. Serà ben bé com si tornés a néixer. *Ha arribat l'hora de creure en tu.* Les paraules d'en Xavi ressonen dins seu. Sí, ara és el moment: la seva força creadora està a punt de ser validada per un jurat d'experts que saludarà amb entusiasme el dia d'entrega del guardó. Quan pugi a l'estrada a recollir-lo —al Mesón de Sant Cugat o, encara millor, a la sala noble de l'Ajuntament— serà l'enveja dels altres literats de la sala, en part gràcies a la dieta de Best Life. El detall de la camioneta que l'ha d'atropellar uns dies abans no té cap importància.

AQUEST PRIMER LLIBRE D'UNIVERS, IMPRÈS A SABADELL
AL MAIG DEL 2019, HA ESTAT COMPAGINAT
AMB LA TIPOGRAFIA BRABO
DE FONT SMITH.

Xavier Bosch
Roc Casagran
Natàlia Cerezo
Empar Moliner
Jordi Nopca
Sergi Pàmies
Adrià Pujol Cruells
Jordi Puntí
Clara Queraltó
Lucia Ramis
Sílvia Soler

Onze autors. Onze contes.
Onze històries amb Barcelona
de teló de fons.

16,50 €

ISBN: 978-84-17868-00-0

Univers |

Narrativa